

6. ПОШУКИ ОБДАРОВАНОСТІ

Алла Іванівна Скрипник,
учитель української мови і літератури
та зарубіжної літератури,
учитель початкових класів
Томаківського ЗНЗ I–III-го ступенів № 1,
смт. Томаківка, Україна

УДК 37.091.212/3

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ В УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ (з досвіду педагогічної діяльності)

Продовження, початок у № 3 (46) за 2016 р.

Формування інноваційної креативної особистості у практичній діяльності

**Основи здоров'я
2 клас**

Тема: Небезпечні предмети та речовини

Мета: формувати знання про небезпечні предмети та речовини, вміння їх класифікувати; формувати знання про загрозу для життя та здоров'я людини за недотримання правил користування; розвивати зв'язне мовлення; розширювати словниковий запас учнів; розвивати мислення, пам'ять, увагу та вміння працювати в групах; формувати вміння передавати поняття мімікою і жестами; провести візуальну діагностику розуміння дітьми небезпечних предметів та речовин; виховувати бажання зберігати власне життя та здоров'я, користуватись предметами так, щоб вони не загрожували здоров'ю і життю.

Тип уроку: засвоєння знань; тренінг.

Обладнання: правила діяльності в соціумі; макети «школа», «життєва дорога»; стікери, аркуші, фломастери.

Зміст уроку

I. Привітання

1. Подаруй посмішку.
2. Продовж речення: «Я бажаю тобі на навчальному занятті...»

II. Прийняття Правил спілкування у соціумі

III. Очікування

1. Повідомлення теми навчального заняття.

2. Продовж речення: «Я очікую від сьогоднішнього навчального заняття...»

3. Прикріпити своє очікування на макет «школа» у перше вікно, хто знає всі небезпечні предмети та речовини, у друге – хто знає, але не всі, у третє – хто не знає, які предмети вважаються небезпечними.

IV. Інформаційний блок

1. Словникова робота.

Небезпечні – це ті речовини, що становлять загрозу життю і здоров'ю людини.

2. Життєва ситуація.

Сашко захотів виконати аплікацію. Дістав ножиці, кольоровий папір, клей. Коли він приклеював деталі аплікації, йому захотілося їсти. Він схопив бутерброд, що лежав на буфеті та почав його їсти разом із клеєм, який лишився на пальцях. Вечері у хлопця заболів живіт. Сашко довго розмірковував: можливо ковбаса була не свіжа або масло ?!

3. Міні-бесіда.

- Чому заболів живіт у Сашка?
- Чому не можна їсти брудними руками?
- Який небезпечний предмет було згадано у життєвій ситуації?
- Коли ножиці і клей можуть становити небезпеку?
- Чи може сучасна людина обійтись без ножиць і клею?
- Як потрібно поводитися з цими предметами, щоб вони не становили небезпеку?

4. *Висновок*: небезпечні предмети та речовини необхідно зберігати у спеціальному місці.

5. Руханка. «Покажи, що роблять цим предметом?»

Учням показують різні предмети, а вони мають пояснити спосіб їхнього використання (ножиці, голка, ніж, клей, фарба, сокира, лак для нігтів та волосся).

6. Вправа «Небезпечні предмети та речовини»

Діти мають показати стрілочкою поняття та їх приналежність до певної групи – предмети, речовини.

7. Вправа «Червоний, жовтий, зелений» (об'єднатися у три групи за кольором)

8. Вправа «Правила»

Перша група – Чим корисні небезпечні предмети?

Друга група – Чим шкідливі небезпечні предмети?

Третя група – Які правила користування небезпечними предметами та речовинами?

9. Захист напрацьовань одним із учасників групи.

10. Гра «Злови небезпечний предмет»

V. Підсумок

1. Запитання/відповідь.

– Які небезпечні предмети ви знаєте?

– Які небезпечні речовини вам відомі?

– Коли предмети та речовини становлять небезпеку для життя людини?

2. Чи справдилися очікування?

3. Побажання товаришам.

Навчальне заняття з курсу «Я і Україна»

Природознавство

3 клас

Розділ. Жива природа

Тема: Розмноження тварин у природі

Мета: формувати в учнів знання про способи розмноження і розвитку тварин у природі; розпізнавати комах, риб, земноводних, плазунів, птахів, звірів за їхніми істотними ознаками; розширювати словниковий запас учнів поняттями «розмноження», «розвиток», «ікра», «личинка», «лялечка», «мальок», «пуголовок» тощо; розвивати образну уяву, логічне мислення, пам'ять, уміння спілкуватися у міні-групі та висловлювати колективну думку; навчати розмірковувати про можливі зміни у природі у зв'язку з негативним впливом на неї людини; виховувати бажання дбайливо ставитись до тварин, вчитися обережності та допомагати їм.

Обладнання: малюнки зі зображенням тварин, схеми-ланцюги розмноження різних тварин, індивідуальні картки.

Тип навчального заняття: нестандартний, засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку

Учитель: На урок усі прийшли,
Щоб знання усі знайти.
Про рослини і тварини,
І про вплив на них людини.

II. Повідомлення теми і завдань навчального заняття

– Сьогодні ви дізнаєтесь про те, як розмножуються звірі, птахи, плазуни, земноводні, риби. А щоб робота була ефективною, будемо працювати за планом.

План

1. Хвилинка спостережень.
2. Перевірка домашнього завдання. Презентація міні-проектів «Якби я був твариною».
3. Дидактична гра «Кожній тварині своя група».
4. Цікавий словничок.
5. Робота з підручником.
6. Цікаві новини.
7. Робота в групах. Індивідуальна робота.
8. Робота в зошиті.
9. Підсумок навчального заняття.
10. Домашнє завдання.

III. Актуалізація знань

1. Хвилинка спостережень.

– Виступ спеціаліста Центру спостережень за погодою. (*розповідь про погоду за зразком*)

Пора року	весна.
Місяць	березень.
День	вівторок, 16 березня.
Стан неба	похмуро.
Опади зранку	дощ.
Температура повітря	+ 4 °С.
Вітер	легкий, вологий.

2. Перевірка домашнього завдання. Презентація міні-проектів «Якби я був твариною».

– Якою твариною ви хотіли б бути? Чому?

– Чим живиться ця тварина?

– Чи має вплив людина на життя та розвиток цієї тварини?

3. Дидактична гра «Кожній тварині своя група».

Необхідно скласти опорну схему «Тварини» за допомогою понять та малюнків тварин.

IV. Вивчення нового матеріалу

4. Цікавий словничок.

Розмноження – біологічний процес, за допомогою якого утворюються нові індивідуальні організми.

Розвиток – необоротна, спрямована, закономірна зміна матеріальних та ідеальних об'єктів.

Ікра – яйця риб, з яких народжуються мальки. Ікру відкладають самиці у сприятливих умовах для майбутніх риб.

Мальок – маленька рибка, яка ще повністю не сформувалась в дорослу особу, але вже є самостійним організмом.

Пуголовок – личинка безхвостих земноводних, що живе у воді, має зябра і хвіст, але немає кінцівок.

Личинка – фаза життєвого циклу групи тварин.

Лялечка – стадія індивідуального розвитку з повним перетворенням, що слідує за *личинкою* і перед готовим образом комахи. Лялечка не живиться і не може рухатися. В ній відбувається інтенсивна внутрішня перебудова, в ході якої комаха перетворюється з личинки на комаху. Тривалість стадії лялечки коливається від 6 до 10 діб.

5. Робота з підручником.

Опрацювання текстового матеріалу.

Фізкультхвилинка

Птахи літають високо-високо,

Риби плавають глибоко-глибоко,

Дерева ростуть пишні-пишні,

Трави ростуть густі-прегусті,

Хлопчики і дівчатка розумні-розумні,

Працюють і відпочивають залюбки.

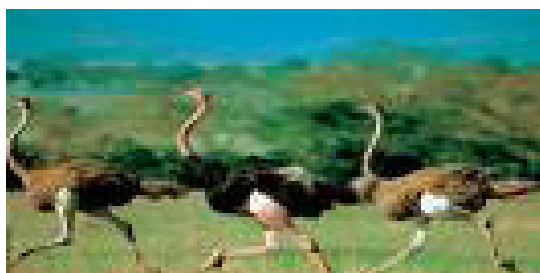
6. Цікаві новини.

Розмноження тварин різних широт

Китова акула. Репродуктивна поведінка китових акул досліджена погано. На підставі вивчення одного яйця, знайденого біля узбережжя Мексики у 1956 р. учені вважали, що воно є яйцекладними. Проте у червні 1996 р. спіймали самку, вагітну 300 яйцями з ембріонами, що довело яйцевиводність цих тварин. Яйця залишаються в тілі матері весь час, після чого народжуються мальки розміром від 40 до 60 см. Вважається, що вони досягають статеві зрілості у віці 30 років та мають середню тривалість життя у природі майже 100 років.

Страус. Самець обирає 2–3 самиці і рие у піску ямку – гніздо. Усі самиці туди відкладають яйця, а потім по черзі їх висиджують. Висиджують яйця вдень, оскільки їхнє сіре оперення непомітне хижаків на тлі ландшафту. А вночі їх замінює самець, чие чорне оперення непомітне вночі. Малята виростають швидко: майже на 30 см щомісяця. Шкарлупа яєць страуса здатна витримати об'єкт масою до 15 кг.

Гримуча змія. Вони є нічними тваринами, тому цілий день сплять у норі. Деякі види повзають, а інші – мають зелене забарвлення що свідчить про те, що живуть на деревах, проводять життя серед гілок високих або більш низьких рослин; треті – майстерно плавають як вужі та харчуються переважно рибою. Однак більшість живе на землі та полює на маленьких ссавців та птахів. Розмноження у них також схоже на розмноження гадюк, вони так довго виношують яйця, що дитинчата розбивають яєчну шкаралупу негайно ж після кладки. Існує 8 родів гримучих змій. США і Мексику називають «царством гримучих змій». У США – 15 видів роду *Crotalus*, з них лише 3 види не поширені в Мексиці, інші живуть там і там. Лише 1 вид – зелена гримуча змія – проживає на південному заході Канади. У Мексиці живе 24 види гримучих змій, а у Південній Америці – лише одна каскавела.

Дрохва. Самець дрохви має характерний вигляд «білосніжної купи пір'я на пташиних ногах». Під час *шлюбного періоду* він часто закидає за спину хвіст так, що біле пір'я підхвістя вкривало птаха зверху,

а крила вивертає так, що їх білуватий низ прикривав темні боки. Голову закидає назад так, що серед настовбурченого пір'я її не було видно. Горловий мішок роздувається до розмірів футбольного м'яча. У такому вигляді він перебігає по степу, несподівано з'являючись з трави. Місце для гнізда дрохва обирає завжди обережно, в густій траві, здатній приховати її, подалі від людей. Гніздо дрохви невелике. Це викопана самкою ямка в землі, яку вона вистилає сухим листям і стеблами. Дрохви відкладають два, рідше три яйця глинястого або зеленкуватого кольору з

темними плямами. Насиджуванням та вигодовуванням пташенят займається лише самка. До свого гнізда вона завжди наближається з великою обережністю, за найменшої небезпеки готова втекти у траву. Якщо людина підійде до гнізда і доторкнеться до яєць, дрохва до своєї кладки більше не повертається. Пташенята вилуплюються через 28–30 днів, як тільки вони обсохнуть, самка одразу відводить їх від гнізда. Пташенята дрохви харчуються лише комахами, яких ловить для них самка-мама.

Дельфін. Не розмножується в умовах неволі. Живиться придонною (бички) та пелагічною (хамса) рибою. Статевої зрілості досягає у 3–4 роки. Вагітність триває 9–10 місяців. Малята народжуються влітку і майже 4 місяці живляться молоком матері. Дельфін досягає 160 см та 30 кг (найменший дельфін проживає у Чорному морі).

Джміль моховий. Ці комахи живуть сім'ями. Вони не налічують по 50–100 особин. Навесні запліднена самка, що перезимувала, будує гніздо, переважно в заглибині на поверхні ґрунту. За 22–23 дні після відкладання яєць виходять перші робочі особини. Самки і самці, здатні до розмноження, з'являються у 2-й половині літа. Після парування самці через деякий час гинуть. Зимують самки під мохом і травою, в нірках гризунів, пташиних гніздах, укриттях тощо. Джміль моховий – політроф, але перевагу віддає квіткам рослин бобових, губоцвітих, складноцвітих. Один з краєвих запилювачів рослин.

V. Закріплення вивченого матеріалу

7. Робота в групах. Індивідуальна робота

Потрібно скласти схему розмноження тварин (муха, карась, ящірка, жаба, ластівка, лисиця).

Кожен учень має з'єднати схему розмноження тварини з її назвою.

Яйце – личинка – лялечка	риба
Ікра – мальок	комаха
Ікра – пуголовок	плазун
Яйця	жаба
Малята	звірі

8. Робота у зошиті.

VI. Підсумок навчального заняття

- Яке значення для живої природи має розмноження тварин?
- Що було б якби тварини не розмножувались?
- Чи повинна людина впливати на розмноження тварин?

VII. Домашнє завдання

1. Опрацювати статтю «Розмноження тварин».
2. Приготувати повідомлення: «Розмноження кози, кози, качки, собаки, кішки, курки, індики».

Продовження у наступному номері.

Дякую, що ознайомлюєтесь з нашим досвідом.

Використані літературні джерела

1. Василькевич Я. Проблема діагностики творчих здібностей у діяльності психологічної служби ВНЗ [Текст] / Я. Василькевич // Рідна школа. – 2008. – № 10. – С. 43–45.
2. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень [Текст] : монографія / ред. : В. О. Моляко, О. Л. Музика // Держ. фонд фундамент. дослідж. М-ва освіти і науки України. – Житомир : Рута, 2006. – 320 с.
3. Колеснікова Г. І. Літературна творчість – ефективний засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів [Текст] / Г. І. Колеснікова // Педагогіка вищ. та серед. шк. : зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 28. – С. 239–244.
4. Курята Ю. В. Креативне мислення як чинник соціалізації дітей молодшого шкільного віку [Текст] : автореф. дис. ... канд. психол. наук / Ю. В. Курята ; Нац. акад. держ. прикордон. служби України імені Б. Хмельницького. – Хмельницький, 2008. – 20 с.
5. Лобода О. В. Креативність як основа психічного здоров'я особистості [Текст] / О. В. Лобода // Наука і освіта. – 2010. – № 3. – С. 61–65.
6. Міщиха Л. П. Психологія творчості [Текст] : навч. посіб. / Л. П. Міщиха ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2007. – 447 с.
7. Нікітенко Т. М. Творчий розвиток особистості – одне з найважливіших завдань гуманістичного освітнього процесу [Текст] / Т. М. Козіна, Р. І. Нікітенко // Наша шк. – 2008. – № 4. – С. 37–42.
8. Розвиток творчих здібностей у дітей молодшого шкільного віку [Текст] / М. О. Шопіна // Освіта на Луганщині. – 2007. – № 2. – С. 136–139.
9. Якубова Л. А. Методика розв'язання проблемних завдань як засобу розвитку творчих здібностей школяра [Текст] / Л. А. Якубова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2008. – № 2. – С. 97–103.
10. Новолокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій [Текст] / Н. П. Новолокова. – Харків, 2012. – 176 с. – (Серія: «Золота педагогічна скарбниця»).